

„Tá ið mann uppdagar, hvussu býttur mann er, tá er stuttligt at vera til“

Summarframsýning í
Norðurlandahúsinum 1997
Amariel Norðoy
Er opin til síðst í august

Amariel Norðoy
Norðurlandahúsið í Føroyum
1997
Tekstur: Jógvan Isaksen
72 s. kr. 185,-

Í hesum døgum er summ-
arframsýning í Norðurlandahúsinum. Listamaður-
in í ár er Amariel Norðoy. Sum síður hevur verið
seinni árinum er eisini givin
út bók um Amariel. Av tí at
nógvar av myndunum í
bókini ganga aftur á fram-
sýningini, havi eg valt at
lýsa bæði í einum.

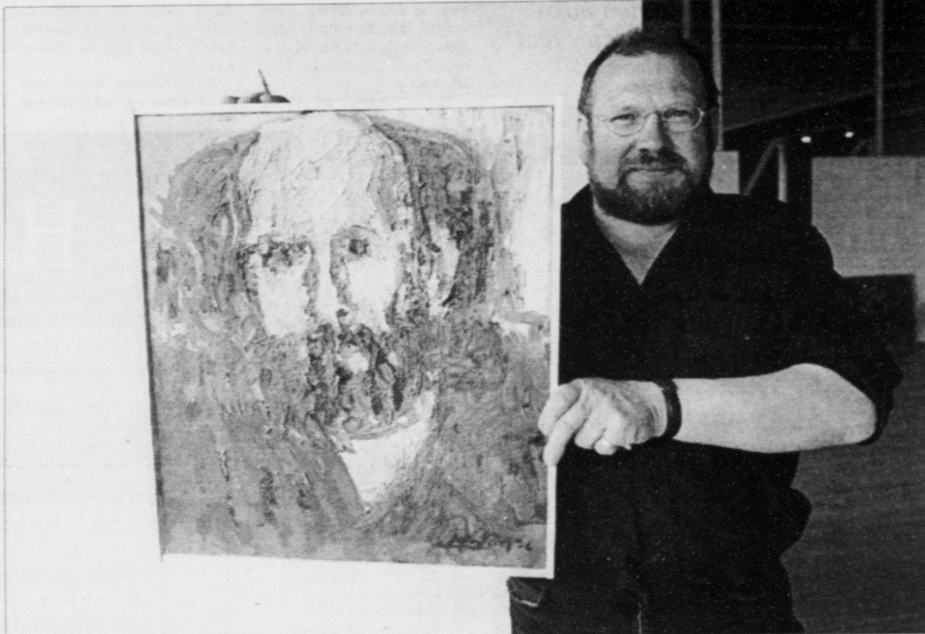
Amariel er ikki nakar árs-
ungi í føroyskari list, hesin
listarliga spelkni unglingi er
farin um tey fimmti. Seinni
árinum er eisini í sambandi
við, at henda framsýning
varð latin upp, hava røddir
verið frammi um, at Amariel
útvíklar seg ikki, broytist
ikki. Nú veit eg ikki hvat,
ið liggur aftan hetta krav.
Um tað er tann fragmen-
tariska tíð, ið vit liva í, ið
krevur broyting alla tíðina
- tað postmodernaða súsið,
har alt er og einki. Ella tað
er tað, sum summi siga eyð-
kennir ungdomsmentan
okkara, „zapparamentanin“,
tað skjóta skiftið millum
ymiskir fatanir og málbún-
ar, tann skjóta broytingin
ella broyting alla tíðina?
Málbúnar er nýuppfundin
orð, ið sigst at skula fevna
um tað, ið danir kalla „ud-
tryksformer“.

Men íðan, er Amariel so fá-
tækur uppá málbúnar? Ella
er kravið um útvíking, at
tað skal vera nakað nýtt
hvørja ferð?

Listin hjá Amariel tykist
mær sum hjá rithøvund-
inum, ið søkir hvønn krók
og spælir sær við orðum og
formum. Á sama hátt leitar
Amariel - variantar og mál-
búnar eru ymiskir, motivini
eru oftani tey somu, men
úrslitið fjølbroytt og nógv
frábrigdi. Tað ber til at meta
um dygdina í úrslitinum við
hvørt, men tað er ongantíð
so, at tað fer yvir um tað
mark, at tað gerast vánaligt,
til tað er Amariel ein ov
dugnaligur handverkari.

Viðhvørt so lyfta úrslitini
seg upp til tað sublima. So-
leiðis skal og eigur tað eisini
at vera. Bert soleiðis sært
ið dygdina, kennir frøina tá
ið tað eynast, tí sjálvandi
eydnast listarligi málbúna
ikki altíð, og hví skal hann
eisini tað. Listin hjá Amariel
er ein process, har tú kanst
liva við í broytingunum, tær
koma ikki dag um dag.

Man tað vera tað, hugsað

verður um, tá ið tað sigst,
at hann ikki broytist? At
hann ikki broytist bráðliga?
Tí sjálvandi broytist hann,
men oftani er neyðugt at
sigggja listina í samanhangi,
fyri at sigggja broytingarnar.

Tak til dømis afturgangandi
bátin hjá Amariel, hann er
ikki blivin burtur, men
seinni árinum er hann oftani
vordin rein abstraktión, á
framsýningini hómar tú
bæði hann og annað eyð-
kennið hjá Amariel: træið í
mangum formum. Sært tú
bátin ítekeliga, so er tað oft-
ast í heilt einfaldum strikum
ella sum ein farri onkun-
staðni í myndini.

Tað munnu vera fáir føy-
oysskir listarmenn, ið er so
væl umboðaðir, tað verði
seg í privatum heimum,
fyrirtekum og á almennum
stovnum, sum Amariel
Norðoy - her hugsi eg ikki
um persónin sjálvan, sjálvt
um tað eisini er so - men
um listaverk hansara. Hetta
fer teg at hugsa, hví møðist
tú ikki av honum? Hvat er
tað í list hansara, ið tolar at
verða sætt so ofta, ja í
sumnum fómum alla tíðina.
Svarið haldi eg er, at hann
hevur so ótrúliga nógvur
málbúnar í list síni.

Lat meg royna at lýsa tað.
Bæði framsýningin og bók-
in eru eyðkend, at har eru
røddir av myndum við sama
heiti t.d. *Mikladalur, Bátar*
og *fólk, Skipasmíðjan, Vest-
aravág* o.s.f.

Í bókini eru ikki færri enn
átta myndir við heitinum

Mikladalur og á framsýn-
ingini 13. Hyggja vit eftir
hesi røð av myndum sæst
ymiskleikin og fjølbroytnið
í myndunum. Fylgja vit rað-
festingini í bókini, so er
myndin á s. 13 (1996) -
máláð í grønum og bláum -
eyðkend av strikum, ið líka-
sum skapa dynamikk í
myndini, í teimum annars
róligu flatunum av bláum
og grønum, við skitsukend-
um húsum. Á myndini á s.
16 (1996) eru strikurnar
mestsum burtur - hóast tú
hómar tær, litirnir hava nú
fingið eitt strok av gulum,
reyðum og reyðgulum,
sjálvt um tað grøna og bláa
ræður. Tú órar struktúrin
frá fyrru myndini, sjálvt um
tað ítekeliga er gliðið yvir í
- serstakliga - bláar fýra-
kantar. Á myndini á s. 17
(1996) er abstraktiónin
vordin fulkomin, myndin er
nú brotin upp í mestsum
grønar fýrakantar á svørt-
um, við onkrum reyðum
stroki. Mikladalur er blivin
til fragmentariskar bitar, ið
tú sjálvur mást seta saman
aftur - men tað ber til. Á s.
20 (1996) er myndin við at
samla seg aftur, hetta er ak-
karev eins og tær framman-
undan, og Amariel brúkar
møguleikarnar hjá vatnlit-
inum at lata tær gliða yvir
í hvønn annan, samstundis
við at tær eru glærir, stórar
grønar flatur á bláum og nú
við tí reyða - ið hevur hug
at fara yvir í tað gulliga í
miðjuni, eitt reytt strok, ið
gevir liv til myndina,
myndin er eyðkend rólig og
harmonisk, sjálvt strikurnar
javnviga. Á s. 25 (1995) eru
vit bráðliga í mynd, sum

líkast teirri fyrstu, men í
heilt øðrum litum. Meðan
fyrsta myndin bæði var heit
og fjalg í sínum djúprønu
og bláu litum, tá við eitt
sindur av hettisligum svørt-
um, ið setir grómur á luft-
ina, so er henda myndin
hvít, svørt og við eitt sindur
av reyðgulum. Tær horison-
talu og vertikalu strikurnar
frá fyrstu myndini eru har
enn, men meðan tær svørtu
strikurnar í fyrru myndin
vóru við til at geva myndini
dynamikk, eru tær í hesari
myndini berandi og knýta
saman alt tað hvíta við
strokið av reyðgulum, ið
gevir glóð í øllum tí hvíta.
Fara vit til s. 31 (1997), so
er Mikladalur nú aftur loyst
upp í smá fragmentarisk
brot, hetta er tað nærmasta
eg komi til pointillismu,
men hetta er líka so nógv
impressionistiskt, allir hesir
príkkarnir í bláum, grønum
og ikki minst gulum, ið gera
at myndin mestsum darrar.
So á s. 54 (1997), nú er
Mikladalur aftur brotin upp
í flatur, hesaferð er tað lit-
fagra gjøgnumskorið av
djúpum strikum, ið bróta
hesa litfögru - næstan kolo-
ristisku - mynd upp í kubist-
iskar fýrakantar, tó onkrum
gjøgnumskorin av veikari
tvørgangandi strikum. Tað
er sum, at tær livlugu litirnir
verða bundnir niður av
næstan symmetriskum fýra-
kantum, ið eisini hava nak-
að grafískt í sær. Alt eftir
sinnalagi kanst tú sigggja tað
sum at niðurbinda litirnir
ella at umgyrða tær. Á
síðstu myndini av Mikladali
á s. 68. (1997) er komposi-
tiónin mestsum tann sama

sum í fyrru myndini, men
litirnir eru nú dempaðir nið-
ur, myndin er blivin róligari,
men samstundis eisini
tyngri, tað er sum um
Mikladalur spakuliga
hvørvur í einum vanligum
føroysku gerandistámi. Tær
tvørgangandi strikurnar eru
meira sjónligar og lata næst-
an myndina aftur, men geva
henni samstundis perspek-
tiv.

Sig so tað, at maðurin ikki
er fjølbroyttur!

Ikki skerst burtur, at munur
er á tað sigggja mynd í bók og
so í veruleikanum. Tí er tað
heppið í hesum fómum, at
til ber at sigggja nógvur av
upprunamyndunum á sjálvi-
ari framsýningini og flestu
av teimum eyðkennum eg
havi nevnt frammanfyri
ganga aftur á framsýningini.

Tað er sum um framsýn-
ingin verður knýtt saman av
teirri stóru myndini á tí
norðara langveggnum (240
x 550 cm). Hetta er eisini
elsta mynd á framsýningini
(1987). Ein eyðkend Amar-
ielmynd við bátum og fólk,
hildin mest í gulum og reyð-
gulum strikum, við stórum
svörtum flatum í neðra, ið
geva myndini tyngd, ja pon-
dus, men samstundis verður
hon loyst upp í ovara
partinum, í smærri strokum,
stroydd við bátum og fólk,
sum lógasteinar breiða seg
oman yvir tað svarta. Henda
samanseting við síni and-
søgn millum ovara og nið-
ara part í formi og málbúna
gevir myndini ein ógvuliga
ekspessivan dóm. Hóast

hon er „gomul“, so eru
somu eyðkenni við henni
sum við nútíðarmyndunum,
serstakliga samanborið við
tær frá Skipasmíðjuni og
Vesturavág, tað er eitt egið
liv yvir teimum, tær titra av
lívi. Sjálvt um formur og
skap í nútíðarmyndini ofta
eru fragmenteraði og vordin
til abstraktión, so ganga
linjurnar aftur - í myndini
frá 1987 er tó eingini ivi
um, at tað er bátar og fólk.
Báðu megin við „Bátar og
fólk“ myndini frá 1987
hanga tvær nýggjari útgávur
av „Bátar og fólk“, har eru
bæði bátar og fólk blivin til
ímyndir, men drøginu eru
eyðkend Amarielsk.

Spektrið hjá Amariel er vítt.
Samanbera vit tær báðar
myndirnar Kavamorgun (s.
26) og Kalsoyartjørður (s.
55), ið báðar eisini eru við
á framsýningini, so er tann
fyrsta ein lýsing í einfaldum
striknum, ið við fáu strok-
um myndar alla myndina.
Nólsoyggjin, í tveimum,
trimum breiðum strokum,
eitt skýggi, nakrar einfaldar,
lettvaksnar strikur til hús,
so er kavamorgunin har,
myndin er mest sum kalli-
grafísk, so stiliserað, at tú
kennir kuldan í møna og
mærg, men samstundis
frískleikan ein vetrardag.

Myndin „Kalsoyartjørður“
er harafturímóti brotin upp
í nógvur bitar. Sært tú hana
í Norðurlandahúsinum, sært
tú, at lag oman á lag av mál-
ing geva dýpd, vídd og per-
spektiv. Samstundis geva
øll hesi lög av málning reli-
effvirkning. Stríkur skýv-
aðar ovalt niður í myndina
við fjarstøðu ímillum í
breiðari og breiðari vinkl-
um, fær teg líkasam at
hyggja inn í myndina, tú
sært hana í fuglapespektivi
omanifr, sum um fjøðurin
gerst alt trengrí og trengrí,
samstundis geva strikurnar
vídd og perspektiv, soleiðis
sum tær breiða seg um alla
myndina. Myndin er
mestsum hildin í grønum og
bláum á svartari bakgrund,
meðan tað hvíta er sum
ribbingur í sjónum. Fleiri
hava hildið uppá, at Amariel
hevur pointillistisk drøg - eg
veit ikki - ið hvussu so er,
so eru príkkarnir her
rættiliga stórir, mestsum
breið penslastrok, ið ferðast
gjøgnum myndina, men
verða tó hildnir saman av
litum og teimum skornu
strikunum.

Hesar skornu strikurnar
ganga aftur í fleiri myndum
og eru at samanbera við
linoleumskurð í sínum
grafiska virkningi, bert
verður her skorið í olju
oftani í fleiri lög av málning.
Hesin grafíski virkningur
kemur kanska einamest til
sín -rætt í myndunum
kallaðar „Kompositión“.